

REFERAT

Møte:
Forum for beitebruk

Dato:
17.06.2025

Møteleder:
Katrine Erikstad

Referent:
Inge Ingvaldsen

Til stede:

Nordland bondelag: Tove Mosti Berg og Jørn Ellingsen

Nordland bonde- og småbrukarlag: Astrid Tove Olsen

Statsforvalteren i Nordland: Katrine Erikstad, Inge Ingvaldsen og Toril Austvik. Tore Vatne var også inne i møtet under behandling av sak 7/25.

Meldt fravær:

Angelica Svarto (Nordland bonde- og småbrukarlag), Jørn Høberg (KS) og Stein Tage Domaas (Statsforvalteren i Nordland).

Saksliste

SAK NR	TEMA
6/25	Vindkraft og beitebruk Inge Ingvaldsen presenterte om temaet, som innledning til diskusjon. Per i dag er det ingen aktive konsesjonsbehandlinger hos NVE. Det dukker likevel stadig opp nye saker, og kommuner avsetter hensynssoner til fremtidig vindkraftutbygging. Når man oppsøker informasjon om de aktive vindkraftverkene i Nordland er det lett å finne opplysninger om konsekvensene de har hatt på reindrift. Annen beitenæring er lite belyst i saksutredningene. I forbindelse med rettsaken som gjelder Øyfjellet vindpark har et vitne fra saueneæringa uttalt seg positiv til vindkraft, på grunn av atkomst og infrastruktur i fjellet som letter deres arbeid. Er beiteinteressene hørt i vindkraftsakene som har blitt realisert, og hva ligger bak manglende informasjon, om hvordan beitenæringene ble påvirket av anleggene? Hvorfor er det vanskelig å finne ut hvordan dagens aktive vindkraftverk påvirker beitenæringa? Er det fordi ingen har uttalt seg, er de vanskelig å finne? Er landbruksinteressene spurt? Gjennom konsesjonsbehandlinger og forholdet til plan- og bygningslov, kan alle berørte parter gi høringsinnspill. Nordland bondelag overlater dette til lokallagene. Dagens vindkraftverk ligger i områder hvor det er lite beiteinteresser foruten reinbeiter. Det kan også være at grunneier har motstridende interesser. Vanskelig å veie opp grunneiers økonomiske gevinst for å avstå grunn til vindkraft, kontra utmarksbeiter. Får mye bedre betalt for å

SAK NR	TEMA
	leie ut grunn til vindkraft enn å slippe dyr på beitet. Hvordan hadde dette forholdet vært, dersom en uhildet person gjorde vurderinga? Hattfjelldal og Vefsn har satt av hensynssoner til fremtidig vindkraft. For beiteinteressene i kommunen hadde det vært gunstig om det ble utarbeidet beitebruksplaner, som kan legges frem som kunnskapsgrunnlag der viktige beitearealer blir berørt. Det kan søkes støtte fra: Tilskudd til tiltak i beiteområder - Landbruksdirektoratet Det er viktig at beiteorganisasjonene ser til at konsekvensutredninger ved områdereguleringer er gode nok, og tar med seg nok kunnskap om effekten tiltaket vil ha på beiteområdene. Dagens vindkraftplaner ligger kun inne som hensynssoner i kommunenes LNFR-områder, og der er det ikke krav til konsekvensutredning. Når konsesjonsbehandling skal foretas, blir det krav om omregulering, som igjen krever konsekvensutredning. Hvorfor vil ikke Nordland fylkeskommune lage en ny vindkraftplan? Er det politisk motvilje? Handlingsplanen i den gamle vindkraftplanen pågår fortsatt, men det er ikke spilt inn nye vindkraftprosjekter til denne handlingsplanen. De prosjektene som ligger inne der er enten i drift, eller så er konsesjon avslått eller søknad trukket. Nordland fylkeskommune har startet opp en prosess med å utarbeide en regional plan for arealforvaltning i fylket. De skal ha arbeidsmøter med de ulike interessene, også faglagene. Det hadde vært interessant å få mer forskning på hvordan ulike beitedyr påvirkes av vindkraft, og måle effektene av avbøtende tiltak.
7/25	Rovviltsituasjonen på Hamarøy og Statsforvalterens rolle? I oppstart av møtet kom Jørn Ellingsen med noen bemerkninger knyttet til rovdysituasjonen i Hamarøy. Han betegnet det som en eksistensiell krise for noen av gårdsbrukene, og savner en fremoverlent Statsforvalter som bruker handlingsrommet i rovviltforvaltninga. Dette var også et tema på forrige møte i Forum for beitebruk. Jørn mener at Statsforvalter kan vise mer fleksibilitet, og gi tillatelse til skadefelling nå som bestandsmålene er nådd. Sau og rein er nå hovedføden til rovdysene. Jørn mener det er absurd at beitedyrene skal brukes som levende for til rovdysene. Temaet var ikke meldt inn som sak i forkant av møtet, men Katrine vurderte det hensiktsmessig å svare ut innspillene. Tore Vatne ble invitert inn i møtet under denne saken. Bøndene på Hamarøy har hatt store tapstall over tid, og det er ikke ønskelig fra Statsforvalteren sin side. Bestandsregulering og skadefelling tilhører to ulike forvaltningsregimer. I Nordland har det vært rundt 11 årlige ynglinger av jerv, men i år har det nesten doblet seg. Miljødirektoratet har gitt tillatelse til uttak av fire ynglinger (Narvik, Saltdal, Beiarn og Rana). Det var et ønske om å ta ut ei på Hamarøy, men uten snø og sporforhold, var det ikke praktisk mulig å få det gjennomført. Tapene har gått ned, men fremdeles er det enkeltbrukere som

SAK NR	TEMA
	har store utfordringer. I fjor var det fem dokumenterte tap til jerv i saueneæringa. I vinter var det 19 ynglinger av jerv. Det er veldig uforutsigbart å jobbe med rovviltforvaltning. Det er ikke bra nå det er enkeltbrukere som får store tap flere år på rad. Antall dyr på beite har vært relativt stabilt. På gaupe er bestanden omtrent på bestandsmål i Nordland. Mot slutten av gaupejakta ble restkvote ble tildelt til andre områder, i tråd med det som ble tatt opp i forrige møte i Forum for beitebruk (ref. sak 1/25). To gauper ble felt i Hamarøy i vinter. Et lam er dokumentert tatt av gaupe i Hamarøy, og et er antatt tatt av gaupe. Skadefelling vil trolig gis når tapssituasjonen tilsier det. Vedtak må være rett i forhold til lovverk. Det ligger lange demokratiske prosesser bak, og det kan ikke Statsforvalteren overse. Nordland bondelag mener at Statsforvalteren i Nordland er sein til å treffe vedtak, og lite villig til å bruke «verktøykassa». Kanskje må beitenæringene klage også på positive vedtak? Slik at det kommer frem at de ikke er fornøyd med det lave uttaket? De aller fleste skadefellingsuttak blir påklaget. Fra «begge sider» i rovviltspørsmålene, men for Statsforvalteren i Nordland er det viktig at man utnytter de fantastiske utmarksbeitene vi har i Nordland. Veldig mye av det som diskuteres er politikk, og der må faglagene jobbe politisk for å få endret rovdyrpolitikken. Statsforvalteren kan bli flinkere til å informere faglagene om hvordan man jobber i rovviltspørsmål, og hvordan man iverksetter den politikken som er vedtatt. I dag er nesten all rovdyrproblematikk rettet mot ulvesonen, og det er det som er fokuset i media og det offentlige ordskiftet. Det er jo ikke slik at situasjonen er så mye bedre i Nordland? Hvordan få tydeligere frem de utfordringene vi har i rovviltforvaltninga? Faglagene mener det kunne vært interessant / nyttig og kommet tettete på systemet. Kanskje kan noen av de som jobber tettere med rovvilt komme og orientere om hvordan årets sommer har gått, på høstmøtet i Forum for beitebruk?
8/25	Effekter av rovviltuttak Inge presenterte noen funn, med fokus på NINA-rapport 2417: NINA Brage: Betydning av tetthet og felling av jerv på tap av sau, som ser på effektene av uttak av jerv påfølgende beitesesong, og neste års beitesesong. Interessant å se at effektene av hiuttak går over to sesonger, og at lisensjakt gir liten effekt på beitelagsnivå. Den sier lite om motivasjon og psykososiale forhold med tanke på å slippe dyr ut på beite i rovviltutsatte områder. Rovvilt er en stor utfordring, men den samla belastninga som er på beitenæringene er stor: Vindkraft og hytteutbygging kommer oppå dette. Arealet rovvilt og beitedyr skal sameksistere på blir mindre. Etter hvert som det blir færre beitebrukere, vil beitelagenes påvirkning i demokratiske prosesser

SAK NR	TEMA
	knyttet til utbyggingssaker bli lavere, og beitearealet krymper. Denne spiralen er vanskelig å komme ut av. Kan «Forum for beitebruk» skrive en kronikk / artikkel knyttet til rapporten? Kanskje utfordre Nibio først? De kan sammenfatte mer forskning på feltet, og har mer faglitteratur som kan brukes? Nibio inviteres til høstmøtet for å prate om effekter av rovviltuttak.
9/25	Kommunale skadefellingslag og samarbeid med beitenæringene Inge presenterte praksis fra Saltdal, der skadefellingslaget fremstår som godt organisert og der beitenæringene er involvert i laget. Dette kom opp på sakslista etter ønske fra NRS, men siden de ikke deltok på dette møtet i forum for beitebruk, ble det vanskelig å føre en lang diskusjon rundt temaet. Kanskje kunne man gjennomført en evaluering av skadefellingslagene? Saken tas opp på nytt i neste møte av Forum for beitebruk.
10/25	Eventuelt Temaet «Dialoggrupper: erfaringer og oppfølging» ble utsatt til et senere møte, da både Jørn Høberg og Stein Tage Domaas, som sitter med erfaringene, hadde meldt forfall til møtet. <i>Neste møte: 27. oktober. Saker?</i> - Nibio – effekt av rovviltuttak - Fortsette med kommunale skadefellingslag - Beitesesongen 2025 – rovviltsituasjon - Krafttak i Nord og Kjøtt i Nord– TINE og Nortura prosjekter - Lokale dialoggrupper – flyttet fra dette møtet